

18.04.2017

Stj/2

§ 404

V 3.5.2017, Valtuutettu Petra Malinin aloite sosiaalityöntekijöiden työhyvinvoinnista

HEL 2016-012070 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Veronika Honkasalon ehdotuksesta.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Ritva Viljanen

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättää katsoa valtuutettu Petra Malinin aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Petra Malin ja 31 muuta valtuutettu esittävät aloitteessaan sosiaalityöntekijöiden työhyvinvoinnin selvittämistä ja parantavia toimenpiteitä.

Kaupunginvaltuuston työjärjestyksen 22 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Kaupunginhallitus toteaa, että henkilöstön työhyvinvoinnista huolehtiminen on tärkeää. Työkykyjohtaminen on osa Helsingin kaupungin johtamisjärjestelmää. Kaupunginkanslia tarjoaa virastoille ja liikelaitoksille työkaluja työelämän laadun ja työhyvinvoinnin aktiiviseen seurantaan ja parantamiseen. Työhyvinvointia seurataan vuorovuosin Työterveyslaitoksen johtaman Kunta10-tutkimuksen ja Työterveys Helsingin suoritta-

man työterveyskyselyn avulla. Työterveyslaitos on lisäksi toteuttanut vuonna 2015 erillisen Kunta10-tutkimuksen osahankkeen sosiaalityöntekijöiden työhyvinvoinnista, jossa Helsinki oli mukana (liite 2).

Helsingin kaupungin työkykyjohtamisen mallia on selkeytetty vuoden 2016 aikana. Sille on määritelty selkeät tavoitteet, toimijat, prosessit ja mittarit. Toimintaa on mahdollista parantaa seuraamalla ja arvioimalla työhyvinvointia säännöllisesti.

Kaupunginhallitus viittaa sosiaali- ja terveyslautakunnan lausuntoon ja toteaa, että sosiaali- ja terveysvirastossa käynnistettyjen muutosten ja kehittämisprosessien keskeiset toimenpiteet ovat: tuki työyhteisöille ja johtamiskäytäntöjen uudistaminen, sosiaalityön sisältöjen ja työtapojen kehittäminen sekä tuki ammatilliselle kehitymiselle.

Sosiaali- ja terveysvirastossa kiinnitetään huomiota työkykyjohtamiseen vuoden 2017 käyttösuunnitelman mukaisesti. Uudistettujen palvelujen johtamismallin toimeenpanossa kiinnitetään huomiota mm. osaamisen johtamiseen, osallisuuteen, ketterään kehittämiseen, monialaiseen työskentelyyn ja valmentavaan esimiestyöhön. Lähiesimiehet koulutetaan uuteen johtamismalliin vuodesta 2017 alkaen. Virastossa on käynnissä lastensuojelun sosiaalityön vetovoimaisuushanke, jossa selvitetään lastensuojelun sosiaalityön vetovoima- ja kuormitustekijöitä sekä toteutetaan tarvittavat korjaavat toimenpiteet. Vuonna 2016 virastossa on aloitettu sosiaalialan tehtävärakennetyö voimavarojen tarkoituksenmukaisen kohdentamisen parantamiseksi. Sosiaalityöntekijöiden vaikutusmahdollisuuksia parannetaan kehittämällä rakenteellisen sosiaalityön muotoja. Kehityskeskustelun yhteydessä työntekijän kanssa käydään läpi henkilökohtainen kehityssuunnitelma. Sosiaalityön sisältöjä ja käytäntöjä kehitetään yhteistyössä pääkaupunkiseudun kuntien, sosiaalialan osaamiskeskus Soccan ja Helsingin yliopiston kanssa.

Kaupunginhallitus toteaa, että Työterveyslaitoksen Kunta 10-tutkimuksen ja siihen liittyvän sosiaalityöntekijöiden osahankkeen tulokset ovat kattavia ja ajankohtaisia ja siten hyödynnettävissä sosiaalityöntekijöiden työhyvinvoinnin parantamiseksi ilman erillistä selvitystä. Sosiaali- ja terveysvirasto on määritellyt tarvittavat toimenpiteet.

Esittelijä

va. apulaiskaupunginjohtaja
Pia Panhelainen

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Liitteet

Postiosoite
PL 10
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite
Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin
+358 9 310 1641
Faksi
+358 9 655 783

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
FI0680001200062637
Alv.nro
FI02012566

18.04.2017

Stj/2

- 1 Valtuutettu Petra Malinin aloite
- 2 Sosiaalityöntekijän hyvinvointi ja jaksaminen työssä - Kunta10 -tutkimuksen osahanke

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Sosiaali- ja terveyslautakunta 28.02.2017 § 63

HEL 2016-012070 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan esittelijän ehdotuksesta poikkeavan lausunnon valtuutettu Petra Malinin valtuustoaloitteesta koskien sosiaalityöntekijöiden työhyvinvointia:

"Sosiaali- ja terveyslautakunta pitää tärkeänä, että henkilöstön työhyvinvoinnista huolehditaan ja sitä pyritään parantamaan erityisesti niissä tehtävissä, joissa työ on kuormittavinta. Sosiaalityöntekijöiden työhyvinvoinnin riskitekijät on tiedostettu, ja niihin vastataan sosiaali- ja terveysvirastossa käynnistettyjen muutosten ja kehittämisprosessien avulla. Keskeiset toimenpiteet ovat: tuki työyhteisöille ja johtamiskäytäntöjen uudistaminen, sosiaalityön sisältöjen ja työtapojen kehittäminen sekä tuki ammatilliselle kehittämiselle.

Helsingissä on toteutettu vuosina 2014 ja 2016 kuntatyöntekijöiden hyvinvointia selvittävä Kunta10 -tutkimus. Vuoden 2014 Kunta10 -kyselyyn on vastannut 592 ja vuoden 2016 kyselyyn 614 Helsingin kaupungin sosiaalityöntekijää. Määrä edustaa kattavasti Helsingin sosiaalityöntekijöitä. Lisäksi Helsinki on ollut mukana Työterveyslaitoksen sosiaalityöntekijöiden hyvinvointia selvittävässä tutkimuksessa, jonka osana sosiaalityöntekijöille on toteutettu hyvinvointia koskeva lisäkysely vuonna 2015. Työterveyslaitoksen lisäkyselyyn vastasi Helsingistä 385 sosiaalityöntekijää.

Kuntavertailussa (liite 1: sosiaalityöntekijän hyvinvointi ja työssä jaksaminen) Helsingin tulokset olivat lähellä keskiarvoa. Yksittäisellä kunnalla ei ole oikeutta julkaista muiden kuntien tuloksia. Helsingin tuloksia on verrattu koko aineistoa koskeviin tuloksiin eli tuloksiin, joissa kaikki kunnat on laskettu yhteen. Työnkuvan epäselvyys ja oman työn arvostuksen vähäisyys työyhteisössä kuormittivat Helsingin sosiaalityöntekijöitä vähemmän kuin muissa kunnissa. Myös asiakasmäärät kuormittivat Helsingin sosiaalityöntekijöitä keskiarvoa vähemmän. Kokemus työhön

kohdistuvien ristiriitaisten vaatimusten kuormittavuudesta oli sen sijaan Helsingissä keskiarvoa suurempi. Koska Kunta10- ja Sosiaalityöntekijöiden hyvinvointi -tutkimukset ovat tuloksiltaan kattavia sekä ajankohdaisia, sosiaali- ja terveyslautakunta katsoo, että tulokset ovat hyödynnettävissä sosiaalityöntekijöiden työhyvinvoinnin parantamiseksi ilman erillistä selvitystä.

Tuki työyhteisöille ja johtamiskäytäntöjen uudistaminen

Sosiaali- ja terveystieteiden osastossa kiinnitetään huomiota työkykyjohtamiseen vuoden 2017 käyttösuunnitelman mukaisesti. Kunta10 -kyselyn ja sairauspoissaolomallikokeilun tuloksia hyödynnetään työkykyjohtamisessa. Erityistä tukea tarvitseville työyhteisöille tarjotaan asiantuntija-apua henkilöstöjohtamisen parantamiseksi ja työyhteisön varhaisen tuen mallia laajennetaan.

Uudistettujen palvelujen johtamismallin toimeenpanossa panostetaan muuan muassa osaamisen johtamiseen, osallisuuteen, ketterään kehittämiseen, monialaiseen työskentelyyn ja valmentavaan esimiestyöhön. Lähiesimiehet koulutetaan uuteen johtamismalliin vuodesta 2017 alkaen. Palvelujen uudistamisen yhteydessä kehitetään moniammatillisen työn ja tiimityöskentelyn malleja, jotka vahvistavat ammattilaisten välistä yhteistyötä asiakkaan asioiden hoitamisessa.

Sosiaali- ja terveystieteiden osastossa on käynnissä lastensuojelun sosiaalityön vetovoimaisuushanke, jossa selvitetään lastensuojelun sosiaalityön vetovoima- ja kuormitustekijöitä sekä toteutetaan tarvittavat toimenpiteet niiden osalta. Toimenpiteissä on huomioitu työn arvostuksen, työolojen ja -välineiden, johtamisen ja perehdytyksen kehittäminen. Hankkeessa on ollut sen käynnistymisestä alkaen mukana työntekijöitä, esimiehiä ja alan opiskelijoita. Vetovoimaisuushankkeen tuloksia hyödynnetään myös muiden sosiaalityön sektoreiden kehittämisessä.

Sosiaalityön sisältöjen ja työtapojen kehittäminen

Vuonna 2016 sosiaali- ja terveystieteiden osastossa on aloitettu sosiaalialan tehtävärakennetyö. Tehtävärakennetyön tavoitteena on kehittää tarkoituksenmukainen tehtävien jako sosiaalityöntekijöiden ja sosiaaliohjaajien välillä, jotta lainsäädännön asettamat vaatimukset voidaan saavuttaa ja sosiaalialan ammattihenkilöiden osaaminen tulee optimaalisesti käyttöön. Sosiaalityöntekijä vastaa erityistä tukea tarvitsevien lasten ja muiden erityistä tukea tarvitsevien henkilöiden palvelutarpeen arvioinnista ja toimii heidän vastuutyöntekijänä. Resurssien oikealla kohdentamisella on mahdollista edistää ammatillista kehittymistä ja hyödyntää entistä paremmin sosiaalityöntekijöiden koulutuksen tuottamaa osaamista. Aikuissosiaalityössä toimeentulotuen Kela-siirron myötä sosiaalityöntekijöiden työaika vapautuu uusien työmuotojen kehittämiseen.

Rakenteellinen sosiaalityö (SHL 1301/2014, 7 §) on yksi keskeinen keino lisätä työntekijöiden mahdollisuuksia vaikuttaa omaan työhönsä. Helsingin sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskuksen vuonna 2016 tekemässä sosiaalityön ja sosiaaliohjauksen selvityksessä tuli esiin, että sosiaalityöntekijät pitävät rakenteellisen sosiaalityön vahvistamista keskeisenä tapana hyödyntää ammattitaitoaan paremmin. Sosiaalityöntekijöiden vaikutusmahdollisuuksia parannetaan kehittämällä rakenteellisen sosiaalityön muotoja. Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskuksessa on otettu käyttöön SPro -järjestelmä, johon työntekijät voivat ilmoittaa havaitsemistaan sosiaalihuollon toteuttamista koskevista epäkohdista matalalla kynnyksellä. Lautakunta pitää tärkeänä että kaikilla sosiaalityöntekijöillä on mahdollisuus osallistua rakenteellisen sosiaalityön tekemiseen ja että tätä varten luodaan toimivat rakenteet kaikissa palveluissa.

Tuki ammatilliselle kehitykselle

Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskuksessa panostetaan henkilöstön osaamisen kehittämiseen ja huolehditaan riittävästä täydennyskoulutuksesta. Kehityskeskustelun yhteydessä työntekijän kanssa käydään läpi henkilökohtainen kehityssuunnitelma. Yksilökehityskeskustelun oli vuonna 2016 käynyt 71,5 prosenttia sosiaalityöntekijöistä. Vuonna 2017 kehitettiin sosiaalityöntekijöiden uramalleja, joiden avulla voidaan tukea yksittäisen henkilön urakehitystä ja ammatillista kehittymistä sekä parantaa työntekijöiden työmotivaatiota.

Sosiaalityön oppilaitosyhteistyössä nostetaan esiin työelämän tarpeita ja kehitetään opetuksen sisältöjä yhteistyössä yliopiston kanssa. Kehittämässä kiinnitetään huomiota uran alkuvaiheessa olevien sosiaalityöntekijöiden tukemiseen sekä asiakkaiden kohtaamisen taitojen ja tunnetaitojen vahvistamiseen. Sosiaalityön sisältöjä ja käytäntöjä kehitetään yhteistyössä pääkaupunkiseudun kuntien, sosiaalialan osaamiskeskus Soccan ja Helsingin yliopiston kanssa. Yhtenä toimenpiteenä suunnitellaan sosiaali- ja terveystieteiden yhteissovitetun mentorointimallia, johon otetaan vaikutteita lääkärinkoulutuksesta.

Sosiaali- ja terveystieteiden lautakunta edellyttää, että lautakunnalle esitetään selvitys sosiaalityöntekijöiden asiakasmäärästä työntekijää kohden eri palveluissa. Samalla lautakunnalle esitetään laskelma, paljonko resursseja vaatisi sosiaalityöntekijöiden määrän nostaminen suositusten tasolle.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Sosiaalityöntekijöiden työhyvinvoinnilla on merkittäviä vaikutuksia kuntalaisten hyvinvointiin. Heikko työhyvinvointi on yhteydessä työntekijöiden saatavuuteen ja sairauspoissaolojen määrään. Työntekijävajaukset kuormittavat työntekijöitä, jolloin palvelujen laatu ja saatavuus kärsivät.

Sosiaalityöntekijöiden työhyvinvointi vaikuttaa etenkin haavoittuvien asiakasryhmien saamiin palveluihin. Työhyvinvointia edistävien toimenpiteiden avulla voidaan vaikuttaa terveys- ja hyvinvointierojen kaventumiseen."

Käsittely

28.02.2017 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Asiassa tehtiin seuraavat vastaehdotukset:

Vastaehdotus 1:

Jäsen Anna Vuorjoki: Tehdään Sosiaalityön sisältöjen ja työtapojen kehittäminen -osan ensimmäisen kappaleen loppuun seuraava lisäys: "Toimeentulotukihakemusten ruuhkautuminen Kelassa alkuvuodesta 2017 on aiheuttanut kuormitusta sosiaali- ja terveysviraston palveluihin. Lautakunta pitää tärkeänä, että tässä tilanteessa huolehditaan työntekijöiden hyvinvoinnista ja heidän mahdollisuudestaan kehittää uusia työmuotoja."

Kannattaja: Jäsen Tuula Salo

Vastaehdotus 2:

Jäsen Anna Vuorjoki: Tehdään Sosiaalityön sisältöjen ja työtapojen kehittäminen -osan toisen kappaleen loppuun seuraava lisäys: "Lautakunta pitää tärkeänä että kaikilla sosiaalityöntekijöillä on mahdollisuus osallistua rakenteellisen sosiaalityön tekemiseen ja että tätä varten luodaan toimivat rakenteet kaikissa palveluissa."

Kannattaja: Jäsen Tuula Salo

Vastaehdotus 3:

Jäsen Anna Vuorjoki: Lisätään lausunnon loppuun seuraava kohta: "Sosiaali- ja terveyslautakunta katsoo, että sosiaali- ja terveystyöskentelössä tulee järjestää riittävä työhohjaus kaikille sosiaalityöntekijöille. Lautakunta edellyttää varmistettavan, että työhohjausta tarjotaan kaikille."

Kannattaja: Jäsen Tuula Salo

Vastaehdotus 4:

Jäsen Anna Vuorjoki: Lisätään lausunnon loppuun seuraava kohta: "Sosiaali- ja terveyslautakunta edellyttää, että lautakunnalle esitetään selvitys sosiaalityöntekijöiden asiakasmääristä työntekijää kohden eri palveluissa. Samalla lautakunnalle esitetään laskelma, paljonko resursseja vaatisi sosiaalityöntekijöiden määrän nostaminen suositusten tasolle."

Kannattaja: Jäsen Tuula Salo

Sosiaali- ja terveyslautakunnan lausunto syntyi seuraavien äänestysten pohjalta:

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Vastaehdotus 1 (jäsen Anna Vuorjoki): Tehdään Sosiaalityön sisältöjen ja työtapojen kehittäminen -osan ensimmäisen kappaleen loppuun seuraava lisäys: "Toimeentulotukihakemusten ruuhkautuminen Kelassa alkuvuodesta 2017 on aiheuttanut kuormitusta sosiaali- ja terveysviraston palveluihin. Lautakunta pitää tärkeänä, että tässä tilanteessa huolehditaan työntekijöiden hyvinvoinnista ja heidän mahdollisuudestaan kehittää uusia työmuotoja."

Jaa-äännet: 6

Maija Anttila, Sirpa Asko-Seljavaara, Sami Heistaro, Jukka Ihanus, Kimmo Parhiala, Hannu Tuominen

Ei-äännet: 3

Miina Kajos, Tuula Salo, Anna Vuorjoki

Tyhjä: 4

Gunvor Brettschneider, Laura Nordström, Nelli Nurminen, Tuomas Tuure

Poissa: 0

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi esittelijän ehdotuksen äänin 6 - 3 (tyhjää 4).

2 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Vastaehdotus 2 (jäsen Anna Vuorjoki): Tehdään Sosiaalityön sisältöjen ja työtapojen kehittäminen -osan toisen kappaleen loppuun seuraava lisäys: "Lautakunta pitää tärkeänä että kaikilla sosiaalityöntekijöillä on mahdollisuus osallistua rakenteellisen sosiaalityön tekemiseen ja että tätä varten luodaan toimivat rakenteet kaikissa palveluissa."

Jaa-äännet: 5

Maija Anttila, Sirpa Asko-Seljavaara, Sami Heistaro, Jukka Ihanus, Kimmo Parhiala

Ei-äännet: 6

Miina Kajos, Laura Nordström, Tuula Salo, Hannu Tuominen, Tuomas Tuure, Anna Vuorjoki

18.04.2017

Stj/2

Tyhjä: 2
Gunvor Brettschneider, Nelli Nurminen

Poissa: 0

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi jäsen Anna Vuorjoen vastaehdotuksen äänin 6 - 5 (tyhjää 2).

3 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan
Ei-ehdotus: Vastaehdotus 3 (jäsen Anna Vuorjoki): Lisätään lausunnon loppuun seuraava kohta: "Sosiaali- ja terveyslautakunta katsoo, että sosiaali- ja terveystieteissä tulee järjestää riittävä työhönsä kaikille sosiaalityöntekijöille. Lautakunta edellyttää varmistettavan, että työhönsä tarjotaan kaikille."

Jaa-äännet: 8

Maija Anttila, Sirpa Asko-Seljavaara, Sami Heistaro, Jukka Ihanus, Nelli Nurminen, Kimmo Parhiala, Hannu Tuominen, Tuomas Tuure

Ei-äännet: 5

Gunvor Brettschneider, Miina Kajos, Laura Nordström, Tuula Salo, Anna Vuorjoki

Tyhjä: 0

Poissa: 0

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi esittelijän ehdotuksen äänin 8 - 5.

4 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan
Ei-ehdotus: Vastaehdotus 4 (jäsen Anna Vuorjoki): Lisätään lausunnon loppuun seuraava kohta: "Sosiaali- ja terveyslautakunta edellyttää, että lautakunnalle esitetään selvitys sosiaalityöntekijöiden asiakasmääristä työntekijää kohden eri palveluissa. Samalla lautakunnalle esitetään laskelema, paljonko resursseja vaatisi sosiaalityöntekijöiden määrän nostaminen suositusten tasolle."

Jaa-äännet: 5

Maija Anttila, Sirpa Asko-Seljavaara, Sami Heistaro, Jukka Ihanus, Kimmo Parhiala

Ei-äännet: 7

Miina Kajos, Laura Nordström, Nelli Nurminen, Tuula Salo, Hannu Tuominen, Tuomas Tuure, Anna Vuorjoki

18.04.2017

Stj/2

Tyhjä: 1
Gunvor Brettschneider

Poissa: 0

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi jäsen Anna Vuorjoen vastaehdotuksen äänin 7 - 5 (tyhjää 1). Esittelijä Juha Jolkkonen jätti eriävän mielipiteen hyväksytystä vastaehdotuksesta 4.

Asiassa jätettiin seuraava eriävä mielipide:

Esittelijä Juha Jolkkonen jätti eriävän mielipiteen hyväksytystä vastaehdotuksesta 4.

14.02.2017 Pöydälle

Esittelijä

va. virastopäällikkö
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Anna-Kaisa Tukiala, johtava asiantuntija, puhelin: 310 46693
anna-kaisa.tukiala(a)hel.fi